

Auxilia & secreta pro hortensibus feminibus,
tam ante sationem quàm post: ne ab aliqua cùm
interna, tum externa afficiantur iniuria.

CAP. VII.

FRustra sudabit hortensis colonus, & quiuis
alius, si sata à bestiolis lædantur, vel ab aliti-
bus depopulentur, aut alia quauis iniuria affi-
ciantur, siue intus illa contingat, siue foris fiat. Secreta pul-
Quod vt vitare possit, opportunè ad sequentia cherrima p
auxilia & secreta animum conuertet. Si semina seruandis in
terræ mandâda succo semperuiui paulò antea terra semi-
tionem madefacta fuerint, ab auibus, formicis, nibus absq;
agrestibus muribus, & alijs hortorum prædoni. villa noxa.
bus, non solum illæsa seruabuntur, sed quæ inde
nascentur, etiam præstantiora euadent, de Afri-
cani experimento, vt in Græcis rerum agri Com-
mentarijs adnotatum, & à Latinis agriculturæ
autoribus repetitū obseruauī. Quod verissimum
esse tamen docuit experientia, tamen quia her-
bæ huius larga ubiq; non potest esse copia, eius
loco fuligine quæ supra focos inhæret, satis om-
nibus incolumitatem tueri etiam licebit, si col-
lecta pridie quàm satio fiat, feminibus remiscea-
tur: vel aqua macerationis eius semina ipsa con-
spargantur, vt tota nocte succum trahant, & ebi-
bant, quemadmodum scripsit Columella. Ea
dem à malis omnibus & hortensibus incommo-
dis tuta seruari tradunt Græci geoponici, & post
illos Plinius & Palladius, si equæ, aut asinæ cal-
uaria, sed nō virginis, intra hortum ponatur: vel
in eius medio, affixa palo erigatur. Nam quæ Secretum ne
cunque spectabit, sua præsentia fœcundabit & semina ab
illæsa custodiet. Addit Plinius esse allium in ar- alitibus de-
uis, alum nuncupatum, quod aduersus improbi- populêtur.
tatem

Vt sata ser-
uentur in-
columbia.

Auxilium
aduersus
môstra hor-
tensia.

tatem alitum semina eruentium ac depopulanti-
um, coctū (ne possit renasci) vtiliter obijcitur:
Hoc quæ deuorauere aues, stupentes manu capi-
untur. Africanus ad eam rem modicum frumen-
tum vel hordeum vino incoctum, aut infusum,
veratro admiscet, ac foris per areatrū horti am-
bitum disseminat, sata quæuis ab auium iniuria
hoc modo vindicans. Sed eas mortuas, vel in-
ebriatas, arundini ex pedibus suspendi iubet.

Res mira de
cancrorum
decocto.

Vt semina
ab omni
corrosione
liberentur.

Seminū me-
dicamenta
ex Virgil.

Nec omittit cancrorum fluuiatilium decoctum,
quo si semina consperferis, ab alitibus (res mirā)
nunquam aggredientur: imò verò quæ ex his na-
scentur, durabunt salua & immunia ab omnibus
bestiolarum iniurijs. Sunt qui planta sola deco-
cti huius aspergine, felici successu, tantum per-
fundant. Quæ res mihi & amicis plus millies fuit
probata, sed certa lunari periodo. Nonnulli con-
tusa cyparissi folia, feminibus remiscunt, & sub-
actæ ac stercoretæ terræ committunt, & ita ab
omni corrosione inde nascentia liberant. Alij
cerui, aut elephantis cornu ficcum & concisum,
vel deraſum, aut elimatum, feminibus intermi-
ſcent: vel aqua madefactionis illorum spargenda
semina imbuunt. Virgilius nitro aqua diluto ea-
dem irroranda, vel amurca tingenda consulit.

*Semina (inquit) vidiequidem multos medicare se-
rentes,*

Et nitro prius, ac nigra perfundere amurca,

Grandior vt foetus filiquis fallacibus esset:

Vt quanuis igni exiguo properata maderent.

Græcus Apuleius illa vino conspergit, atque ita
minùs ægrotatura existimat. Quæ etiam iuua-
buntur aqua & amurca respersa. Sunt Græcæ a-
gricul.

DE SECRET. HORT. LIB. I. 17

griculturæ doctores aliquot, à Columella, Pli-
niq & Palladio pbat & laudati, qui cucumeris & Latino
sylvestris radices totâ diem & noctem aqua ma-
cerant, eamq; seminibus, repetita aspergine, sus-
fundunt: & postridie, pallio velata semina illa,
terrâ committunt: hinc arbitantes meliora eua-
sura, & à malis omnibus certò eripienda. Idem
Apuleius lentem modicam dum feruntur, illis
remiscendâ censet: nam aduersus ventorû mole-
stias natura resistit. Vult præterea pro satorû in-
columitate, ante pastinationem & fossionem ra-
nam Rubetam, Græcis Phrynon dictam, noctu Rubetam
circa hortum vel agrum deferri: postea in fictili na-
vase inclusam, medio horto, vel aruo adobru: et
appetentefationis tempore effodi, ac procul ab-
ijci: ne ibi nascentia, amara & insuauia euadant.
Sed pulchrum erit huc proferre elegantissimos
Columellæ versus, quibus medicamenta semini-
bus sanè quàm appolitè præscribit.

*Profuit interdum (ait) medicantem semina, pingui
Palladia sine fruge salis, conspergere amurca:
Innatæ vel aris nigra satiare fauilla:
Profuit & plantis latices infundere amaros
Marrubij, multoq; sedi contingere succo.*

Columellæ
medicamen-
ta pro semi-
nibus tueri
dis.

Aegyptiorum Græcorumq; agricolarum scho-
la tradit, semina incorrofa & à bestiolis illæsa
permanere, quæ Luna semiplena terræ mandata
fuerint. Hic penè præterieram physicum pro se-
minibus & plantis Democriti experimentum, à
Neapolitano Palladio diligenter adnotatû. Pa-
guros (inquit) seu marinos cancos, vel fluuiales, experimen-
non pauciores quàm decē, in vas aliquod aqua tum ne a iu-
plenum missos, tegito: & sub dio exponito, vt mentis aut
C diebus

pecore lada-
tur lata.

diebus decem insolentur: postea semina quæ vo-
les in terra illa sa permanere, aqua illa ad dies oc-
to perfundito: idque octonis diebus peractis,
vt vult Palladius, repetito, donec quæ optaueris
solidè adolecant: experimentū miraberis. Nam
ex seminibus illis quæcunque nascentur, non so-
lum à se iumenta & pecora arcebunt, sed etiam
bestiolas quasuis. De quibus paulò post scribe-
mus, & sparsum de alijs seminum auxilijs, vt se
proferet occasio, dicemus.

De hortensium sarritione, runcatione, & riga-
tione: cum prognostico fertilitatis, vel
sterilitatis cuiusque sementis.

C A P. VIII.

PERACTA ritè semente, sarritionis sequens de-
bet esse cura, de qua inter autores agricultu-
ræ non admodum conuenit. Nam quidam ne-
gant eam quicquam proficere, quòd hortensium
radices farculo detegantur, & plerunque succi-
dantur: atque si frigora inceserint, gelu prorsus
enecentur. Ex quo satius esse putant runcatione
& expurgatione tempestiuè vt. Pluribus tamen
sarriri placet: sed neque eodem modo, neque ijs-
dem temporibus: pro incolarum consuetudine,
soli ingenio, & cœli statu. Vt ut fuerit, his locis in
quibus sarritio desiderabitur, ea non antè aggre-
diatur, quàm hortensia proprias areolas vestire
occœperint, & grandiusculum incrementum, pro
cuiusque natura ac modulo, ritè admiserint. Sar-
ritionem sequetur runcatio: in qua diligèter cau-
endum erit, ne germina, tenellòs ve partus &
rosculos iniuriolo tactu aut transitu ladamus,
vel

Controuer-
sia inter a-
griculturæ
autores de
sarritione,
& eius mo-
do ac tem-
pore.

De runca-
tione, &
quid in ea
obseruan-
dum.